

ben arrelat, és cert, en la nostra llengua, gràcies al mestratge que en això han demostrat els nostres artistes, ben corejats pels poetes: «desconec la gentil forma / que estrafà l'or *cisellat*: / mon cant al poble es conforma», MrnAguiló (a. 1850-5, *Antol Poè* 5 1975, 33); «Príncep afable de la docta lira, / mestre i custodi de la forma bella / --- / dolces fontanes del Parnàs hel·lènic! / Mestre, amb ta bella, *cisellada*, copa, deixa-m'hi beure» (Costa, *Horac.* I, 21, v. 43). *Cisellada Cisellador. Cisellare*

Amb un altre canvi de sufix (paral·lel al de *cisor* en *ciseau*) per adaptació al del fr. *tenaille* (TENACULA), cat. *tenalles*, en resultà el fr. *cisaille* 'espècie de gran tisora per tallar metall' [S. XIII], 'retall o fragment de qualsevol metall' [1324, en aquest sentit, postverbal del verb *cisallier* 'retallar metall', derivat de l'anterior], del qual fou manllevat el cat. *cisalla* [1422, *DAG*]: «treu d'un caixó / cinc o sis instruments qu'hom diria *cisalles* / que fora que d'els veure hom ne ten lo frissó», Saisset (*Catal d R.*, 145). Una variant *sialla* s'usà també en monedera catalana, segons un doc de 1415 (*AlcM*): s'explica tal com *enciam de encisam* Cf. *RECIALLA*

El mot *sissera*, hapax, que el *DAG* recull en un text de 1597 «un forrellat ab *sissera*, ab sa tancadura i clau», 25 sembla pertànyer al grup de *cisell* i *cisalla*, però no estant més documentat no podem emetre una conjectura sòlida: potser encruentament amb una variant *tsiera* de *tsora*? Si no m'enganyo hi ha també *cisera* a Eivissa (Villangómez, comentari sobre el *berruquet* en 30 *La Mirandá*, 36).

SISAL, del cast. i angl *sisal*, pròp. nom d'una varietat d'agave mex, desig. amb el nom d'un antic port del Yucatan Webster-M. (en anglès ja en el S. XIX). 35

+*Sisall*, V. *sisca* *Sisalla*, V. *sisa* *Sisanya*, V. *zit-zàma* *Sisar*, V. *sisa* *Sisavat*, V. *sis*

SISCA, 'càrritx, canyís', junt amb el gascó i llgd. 40 *sesca* i el cast. *sisca* o *xisca* (d'Aragó, Múrcia i Almeria), prové del cèltic *SESCA* o d'una seva variant. □ 1ª doc: S. XIV

Altrament, els noms de lloc *Sisquer* i *Siscar* surten ja als Ss. IX i XIII: «Si voletz fer cera verge --- una 45 ola poca --- posat-la sobre aquella cera --- que s tendrà e l sòl de la oleta tot cubert d'aquella cera --- e posatz aqueles formes de la cera enfilades --- e pux sien mes aqueles formes sobre *sisca*, al sòl, tant que sien ben enblanquides ---» en la versió de les *Medicines Part* 50 d'Ibn Wáfid, 34.27 (cf. p. 194). En la vinya del Senyor, diu JRoig, «may serà sec / ni aygua-moll. / *sisca*, fenoll, / évols, braçeres [potser *barceres*, veg *ROMEGUERA*], / carts, romagueres, / canyota, gram, / --- / no hi creixeran» (*Spill*, 13514). Chabàs comenta «tan 55 comú en Val: maleza de la familia del *panicum*, la *imperata arundinacea* --- *D'AcadEsp*, *cisca* --- sus hojas sirven para forrajes, sus tallos para cielos rasos y sus panojas para escobas; la de Val. no sirve para eso: no es más que una maleza». 1

Jo vaig anotar *xisca* al Cogul (S. de Lleida) «planta que es fa vora els rius: té una espiga molt alta en forma de plomall» (1936), *sisca* a Flix (Ebre, 1935), i més aigües avall, a Benifallet, ja havia anotat «*sésques*: plantes, de color verdenc, que es fan en els marges del riu, i també en els dels torrents que hi van a desembarcar» (1923).² La Flora Cat. de C. Costa diu que *xisca* 'Phragmites communis' s'usa a l'Urgell, i en efecte jo hi vaig sentir *xisca* i *canya-xisca* a diverses localitats 10 el 1956, i a Artesa de Lleida (1964) em deien que vora el Canal d'Urgell es fan «*sísques* i algun *abarsé*».

Com a val. no sols Escrig, 1851, registrà *sisca*, sinó ja Cavanilles (*Observ* II, 324), com una espècie del gènere *Canyamel* *semill* (que posa darrere *alberdí*), amb nom ll. *Saccharum sisca*, fr. *cannamelle cylindrique*, cast. *sisca* (classe III, Triandria).³ En efecte m'ensenyaren *síska* a Torrent, en el fons del Barranc d'aquest nom; a Pinet ens explicaren que els bucs d'abelles els fan d'abellatge o de *síska*, amb caputxa diferent; i a Sallent de Xàtiva, que els fan de *síska* amb caputxa 20 de fenàs (1962). El *D'Amen*. va recollir «*cesquera* f. planta perenne, especie de caña silvestre, sus hojas son acanaladas, estrechas, largas y tienen de cabo a cabo una línea de dientes ásperos y a modo de sierra en el canto de cada lado, y otra igual en un nervio que tienen de largo a largo en medio del envés; *chamiza*, 30 *ysca*; *carex* Se cria en lugares de mucha humedad, y abunda en la albufera de Mallorca; sus hojas son más largas y menos estrechas que las del carrizo; vid. *càrritx*».

Hi ha un *Siscar* ribagorçà (*síská*, 1957), poble prop de Benavarri, ja documentat el 1231, i un altre en el terme d'Albaida; un *Sisquer*, ja molt citat a l'E. Mj. (ja el 832: *BDC* XI, 20), a l'Alt Cardener, llogaret de Guixers, i un altre a l'Urgellet (vall de La Vansa); i localitats dites (*La*) *Sisquella*, prop de Lleida i de Cervera. És a dir totes les dades catalanes són dels dominis occidental i valencià. Per a la possibilitat problemàtica que d'aquí vingui *Susqueda*, veg. nota a *SOCA*.

En llengua d'oc la documentació de *sesca* abunda a l'E. Mj., des de princ. S. XIII: *Cansó de la Crozada*, *Donatz Proensals*, el trobador Peire Guilhem etc.; el nom del trobador Amanieu de *Sescàs*, autor d'una epístola amatorià en vers, datada de 1278; que el seu nom s'accentuava en la *a*, està assegurat per la rima amb *bels parlars* (Appel, *Chr*, 100, v. 4), i justament aquesta rima prova que *Sescàs* pot i deu ser un antic *Sescars, car no hi ha més que rims perfectament consonants en els 174 versos del poema. *TdF* defineix «masse d'eau, typha, plante palustre en Gascogne; glaïeul commun»; Palay *sésque* i *chesque* «masse d'eau, typha»; i *sesque auguère* «glaïeul des marais». Avui segons l'*ALF* (mapa 1161 *roseau*, 1143 *rempailler une chaise*; *Suppl*, s. v. *massette* i *paille*), l'àrea se'n limitaria a l'Oest del Gers, Sud i Est del Tarn-et-G., NO. del Tarn i un punt del NO. de l'Alta Garona. Seguy (*Pl Pyr.*, §§ 299, 491) troba *séska*, -ko a 5 localitats d'alt Comenge i Barossa, com a nom de la *Typha latifolia*, fr. *massette*

60 Cosa que coincideix prou, si bé arrossada, amb la